

บันทึก

เรื่อง หรือคำว่า “คดีถึงที่สุด” ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒

กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๖๑๐/๑๑๐๐๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมตำรวจจะดำเนินการยก ร้างระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลนำจับรถที่เจ้าของรถมิได้ชำระภาษีประจำปีภายในเวลาที่ กำหนด เพื่อบูรณาการตามตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ แต่ในการนี้ยังมี ปัญหาว่า คำว่า “คดีถึงที่สุด” ตามบทบัญญัติดังกล่าวจะหมายความว่าถึงจะต้องมีการดำเนินคดี เกี่ยวเนื่องกับการไม่ชำระภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือจะถือว่าเมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๙ แล้ว อัน เป็นผลให้ได้รับเงินภาษีประจำปีรวมทั้งเงินเพิ่ม อันจะเป็นผลให้ผู้แจ้งความนำจับมีสิทธิได้รับเงิน รางวัลนำจับดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้ มอบหมายให้กรมตำรวจดำเนินการหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมตำรวจจึงขอ หารือความหมายของถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นว่ามีความหมายเพียงใด เพื่อที่จะได้ดำเนินการออก ระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลนำจับรถที่เจ้าของรถมิได้ชำระภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนด ต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวประกอบกับพียงคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) แล้ว ได้ความ ว่า กองวิชาการกรมตำรวจ ได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว เห็นว่า จากบทบัญญัติมาตรา ๔๐ แห่ง พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ ที่ว่า “.....เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ผู้นั้นได้รับรางวัลนำจับใน อัตราร้อยละหกสิบของจำนวนเงินเพิ่มของภาษีที่ต้องชำระ” แสดงให้เห็นถึงความหมายของคำว่า “เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว”ว่า หมายถึงกรณีที่เกิดผลให้ทางราชการได้รับเงินเพิ่มของภาษีในอัตราร้อย ละยี่สิบของจำนวนเงินเพิ่มของภาษีที่ต้องชำระแล้วทุกกรณี ตัวอย่างเช่น ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าของรถ ไม่นำเงินภาษีมาชำระภายในสิบห้าวันนับแต่ที่ถูกยึดมา และนายทะเบียนได้จัดการขายทอดตลาด แล้ว ได้เงินมาเพียงแค่ว่าภาษีประจำปีตลอดจนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการยึดรถ โดยไม่มี เงินพอที่จะเสียค่าภาษีที่ต้องเสียเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบของจำนวนภาษีที่ค้างชำระ เช่นนี้ ผู้แจ้งความ นำจับก็จะไม่ได้รับเงินรางวัลนำจับแต่อย่างใดเลย นอกจากนี้ เงินรางวัลนำจับที่จะได้ก็ไม่ใช้เงิน ค่าปรับที่ได้จากค่าปรับตามมาตรา ๕๙^๑แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ แต่ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้มีข้อสังเกตคำว่า “คดีถึงที่สุด” ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ ว่า จะหมายความว่าจะต้องมีการ

^๑มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ดำเนินคดีเกี่ยวเนื่องกับการไม่ชำระภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ หรือจะถือว่าเมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๓๒^๖ มาตรา ๓๕^๗ หรือมาตรา ๓๙^๘ แล้ว อันเป็นผลให้ได้รับเงินภาษีประจำปีรวมทั้งเงินเพิ่ม อันจะเป็นผลให้ผู้แจ้งความนำจับมีสิทธิได้รับเงินรางวัลนำจับตามมาตรา ๔๐^๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ จึงให้กรมตำรวจหรือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อกรมตำรวจจะได้นำมาประกอบการพิจารณาชำระเบียดงกล่าวต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่า จะต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “คดี” เสียก่อนว่ามีความหมายเพียงใด กล่าวคือ จะต้องมีการเสนอคำฟ้องต่อศาลตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๒)^{๑๐} หรือไม่ เนื่องจากพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ มิได้มีบทนิยามคำว่า “คดี” หรือ “คดีถึงที่สุด” ไว้ จึงต้องพิจารณาตามความหมายที่เข้าใจกันทั่วไปเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “คดี” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ซึ่งให้ความหมายของคำว่า “คดี” ว่า น.เรื่อง มักใช้ประกอบคำศัพท์ เช่น โบราณคดี คดีโลก คดีธรรม วรรณคดี สารคดี; ความที่ฟ้องกันในศาล เช่น คดีแพ่ง คดีอาญา ฯลฯ จะเห็นได้ว่า คำว่า “คดี” ตามพจนานุกรมฯ มีสองความหมาย คือ ความหมายอย่างกว้างหมายถึงเรื่อง และความหมาย

^๖มาตรา ๓๒ เจ้าของรถมีหน้าที่เสียภาษีประจำปี

ภาษีประจำปีให้เสียล่วงหน้าคราวละหนึ่งปี ถ้ามิได้เสียภาษีภายในเวลาที่กำหนดให้เจ้าของรถนั้นชำระเงินเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบของจำนวนภาษีที่ค้างชำระ

รถใดที่เสียภาษีประจำปีสำหรับปีใด แม้ในปีนั้นจะไม่ได้ใช้ เจ้าของรถก็ไม่มีสิทธิได้รับคืนภาษี ถ้าเปลี่ยนเจ้าของรถในปีใด เจ้าของใหม่ไม่ต้องเสียภาษีประจำปีสำหรับรถนั้นในปีนั้นอีก

^๗มาตรา ๓๕ ผู้ใดมีหน้าที่เสียภาษีประจำปีไม่เสียภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนด นายทะเบียนอาจแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ผู้นั้นนำเงินไปชำระภาษีประจำปีให้ถูกต้องครบถ้วน ณ ที่ทำการของนายทะเบียนภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจยึดรถนั้นไว้ได้

^๘มาตรา ๓๙ รถที่ยึดตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๗ ให้นายทะเบียนเก็บรักษาไว้สิบห้าวัน ถ้าเจ้าของรถไม่นำเงินภาษี ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการยึดรถไปชำระให้ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้จัดการขายทอดตลาดรถนั้น

ในการขายทอดตลาด ห้ามมิให้นายทะเบียนหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีแต่งตั้งเข้าสุรา

ถ้าขายทอดตลาดได้เงินเกินค่าภาษี ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการยึดและขายรถ ให้คืนเงินที่เหลือแก่เจ้าของรถ

^๙มาตรา ๔๐ ผู้ใดแจ้งความนำจับรถที่เจ้าของรถมิได้ชำระภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนด เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ผู้นั้นได้รับเงินรางวัลนำจับในอัตราร้อยละหกสิบของจำนวนเงินเพิ่มของภาษีที่ต้องชำระ

^{๑๐}มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) “คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้รับรองคุ้มครองบังคับตาม หรือเพื่อการใช้ซึ่งสิทธิหรือหน้าที่

ฯลฯ

ฯลฯ

อย่างแคบหมายถึงความที่ฟ้องกันในศาล แต่เนื่องจากคำว่า “คดี” ในกรณีนี้เป็นคำที่ใช้ในความหมายทางกฎหมาย จึงต้องหมายถึงความที่ฟ้องกันในศาลตามความหมายอย่างแคบดังนั้น คำว่า “คดีถึงที่สุด” ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ จึงหมายความว่าความที่ฟ้องกันในศาลซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว

สำหรับกรณีที่มีการดำเนินการตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ อันเป็นผลให้ได้รับเงินภาษีประจำปีรวมทั้งเงินเพิ่มจะเป็นผลให้ผู้แจ้งความนำจับมีสิทธิได้รับเงินรางวัลนำจับตามมาตรา ๔๐ หรือไม่ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวมิใช่เรื่องเกี่ยวกับการจ่ายเงินรางวัลนำจับแก่ผู้แจ้งความนำจับ แต่เป็นเรื่องที่ให้นายทะเบียนมีอำนาจดำเนินการกับรถที่เจ้าของรถมิได้เสียภาษีประจำปีโดยไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล และมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒ ก็มีได้บัญญัติว่า ในกรณีดังกล่าวผู้แจ้งความนำจับจะมีสิทธิได้รับเงินรางวัลนำจับด้วย บทบัญญัติในเรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัลนำจับมีบัญญัติในมาตรา ๔๐ เพียงมาตราเดียว ซึ่งผู้แจ้งความนำจับจะได้รับเงินรางวัลนำจับเมื่อ “คดีถึงที่สุด” ตามความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น กรณีที่มีการดำเนินการตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๙ จึงเป็นเรื่องระหว่างนายทะเบียนกับเจ้าของรถที่มีได้ชำระภาษีประจำปีเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก และไม่ใช่ว่าผู้ใดมีสิทธิได้รับเงินรางวัลนำจับในกรณีดังกล่าว มาตรา ๔๐ เป็นมาตราเอกเทศอันเป็นบทบัญญัติที่กล่าวความไว้อย่างแคบ คือ ให้ใช้เฉพาะในกรณีที่มีการฟ้องร้องจนคดีถึงที่สุดเท่านั้นโดยมิได้มีความโยงไปถึงให้นำกรณีตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับด้วยและเมื่อพิจารณาถึงถ้อยคำในมาตรา ๔๐ แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้ากฎหมายต้องการให้ครอบคลุมไปถึงทั้งสามมาตราที่กล่าวด้วยแล้ว มาตรา ๔๐ ก็คงจะใช้คำอย่างอื่น เช่น คำว่า “เรื่องถึงที่สุด” ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “คดีถึงที่สุด”

ปัญหาว่า คำว่า “คดีถึงที่สุด” จะต้องมีการเสนอคำฟ้องต่อศาลเสมอไปหรือไม่ เนื่องจากในบางกรณีแม้ยังมิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล คดีก็ระงับได้ เช่น มาตรา ๓๗^๗ แห่งประมวล

^๗มาตรา ๓๗ คดีอาญาเลิกกันได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา

(๒) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือความผิดต่อกฎหมายแผนกภาษีอากร ซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงไม่เกินสองพันบาท เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่นายตำรวจประจำท้องที่ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

(๓) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินสองพันบาท ซึ่งเกิดในจังหวัดพระนครและธนบุรี เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่นายตำรวจประจำท้องที่ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

(๔) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติว่า “คดีอาญาเล็กน้อย” โดยยังมิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล ปัญหาเห็นว่า มาตรา ๓๗ เป็นเรื่องในทางอาญาซึ่งผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานก่อนจะฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งกฎหมายถือว่าคดีอาญาเป็นอันเล็กน้อยและสิทธินำคดีอาญามาฟ้องในกรณีนี้เป็นอันระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๙ (๓)^๔ แต่กรณีนี้ไม่ถือว่า “คดีถึงที่สุด” เพราะถ้าความผิดที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับเป็นคดีเกินอำนาจ คดีก็ไม่เล็กน้อย ผู้เสียหายยังมีสิทธิที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้^๕ แต่สำหรับกรณีตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ นี้เป็นเรื่องในทางแพ่งเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งเจ้าของรถที่มิได้เสียภาษีประจำปีเป็นลูกหนี้ภาษีอากรของรัฐไม่ใช่เรื่องในทางอาญา เพราะไม่มีโทษในทางอาญาสำหรับเจ้าของรถที่มิได้เสียภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนด นอกจากนี้เงินค่าภาษีและเงินเพิ่มตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ไม่ใช่เงินค่าปรับเปรียบเทียบในทางอาญาอันจะทำให้คดีอาญาเล็กน้อย^๖ จึงนำหลักเกณฑ์เรื่องคดีอาญาเล็กน้อยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้มิได้ดังนั้น คำว่า “คดีถึงที่สุด” ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงหมายความว่า จะต้องมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการไม่ชำระภาษีประจำปีภายในเวลาที่กำหนดเสียก่อน เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ชำระค่าภาษีและเงินเพิ่มแล้ว จึงจะจ่ายเงินรางวัลนำจับให้แก่ผู้แจ้งความนำจับได้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร
(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)
รองเลขาธิการ ฯ

“มาตรา ๓๙ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๓) เมื่อคดีเล็กน้อยตามมาตรา ๓๗

๑.ล๑

๑.ล๑

“เทียบนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๕/๒๕๐๒ ซึ่งวินิจฉัยว่า ความผิดที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับนั้น ถ้าเป็นคดีที่เกินอำนาจที่จะเปรียบเทียบปรับแล้ว คดีย่อมไม่เล็กน้อย ผู้เสียหายยังมีสิทธิที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้

และคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๐๐/๒๕๑๖ ซึ่งวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำความผิดกรรมเดียวซึ่งเป็นทั้งความผิดหลุโทษและมีโทษหลุโทษ การที่พนักงานสอบสวนตั้งข้อหาในความผิดหลุโทษแต่อย่างเดียวยแล้ว เปรียบเทียบปรับไป เป็นการไม่ชอบ ไม่ทำให้คดีเล็กน้อย พนักงานอัยการมีสิทธิฟ้องจำเลยในความผิดที่มีโทษได้

^๖เทียบนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๗๕/๒๕๑๕ ซึ่งวินิจฉัยว่า เนื่องจากการกระทำของจำเลยดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่อากรกรมสรรพได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้จัดการโรงภาพยนตร์นำเงินค่าอากรและเงินเพิ่มอากรไปชำระตามมาตรา ๑๓๘ ทวิ และเจ้าหน้าที่ได้รับชำระเงินไว้แล้ว เงินจำนวนนี้ก็ไม่ใช่เงินค่าปรับ เปรียบเทียบในทางอาญาอันจะทำให้คดีเล็กน้อย และไม่ถือว่าเป็นการกระทำหรือเป็นการเปรียบเทียบโดยอธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้ทำการแทนตามมาตรา ๓ ทวิ อันจะคุ้มผู้ต้องหาให้ถูกฟ้องร้องทางอาญาต่อไปด้วย

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๖๓